

Asia: VN/15881/2025

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

WWF kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asiasta seuraavaa.

Sähköntuotannon lisääminen merialueilla on tarpeellista, jotta Suomi pystyisi lopettamaan fossiilisten polttoaineiden käytön. Uusiutuvan energian käyttöönottoa tulee nopeuttaa, mutta prosessissa on otettava luonnon monimuotoisuus huomioon. Jotta tämä toteutuisi, on sähköntuotannon kehittämistä suunniteltava kokonaisvaltaisesti ja ohjattava maakuntatasoisilla/valtakunnallisilla suunnitelmissa, jotka ottavat huomioon hankkeiden koko elinkaaren yhteisvaikutukset. Merituulivoimaloiden suunnittelussa on tärkeää varmistaa, että merellinen sähköntuotanto ei vaaranna vesien- ja merenhoidon tai kansainvälisten suojelutavoitteiden saavuttamista.

Nyt toteutettavassa vaiheessa on kyse ympäristöarvioinnin suunnittelusta ja ympäristöselostuksen valmistelusta, ja selostuksessa keskitytään arvioimaan pelkkää energiantuotantoa, eikä energian tuontia maihin. Kaapeleiden reititysvaihtoehtojen ympäristövaikutuksia tulee myös arvioida, joko osana SOVA-prosessia tai erillisenä selvityksenä.

Merituulivoiman vaikutuspolut ympäristöön on hyvin selostettu eri vaiheille, alla kuitenkin muutama huomio:

- Esiselvitysvaiheen osalta olisi hyvä tarkentaa, että merialueiden käyttö energiantuotantoon saattaa suoran häiriön (valo- ja melusaaste, habitaatin häiriintyminen tai tuhoutuminen) lisäksi aiheuttaa myös epäsuoria vaikutuksia, jos muu toiminta alueella (kuten kalastus tai meriliikenne)

joutuu siirtymään käyttämään muita merialueita. Tämä onkin listattu käytön aikaisena vaikutuksena, mutta sitä tulisi tarkastella jo esiselvitysvaiheessa.

- Rakentamis- ja tuotantovaiheiden osalta olisi hyvä selkeämmin ja yleisemmällä tasolla huomioida eliöstön karkoittuminen, joka ei pelkästään liity huoltotoimenpiteisiin vaan näkyy laajemmin esim. linnuilla alueita välttävänä käyttäytymisenä.
- Tuotantovaiheen osalta olisi hyvä huomioida myös vaikutukset ympäristövahinkojen torjuntatoimiin, jos alueella sattuu meriliikenneonnettomuus.

Osana arviointisuunnitelmaa tulisi selkeämmin esittää, mihin dataan/pohjatietoon nojaten eri vaikutuksia tullaan osana SOVA-arviointia analysoimaan. Suomen talousvyöhykkeeltä on hyvin vähän tieteellistä tutkimustietoa vedenalaisesta luonnosta; esimerkiksi tieto Itämeren alueella tärkeiden vaelluskalojen käyttämistä vaellusreiteistä on hyvin puutteellista. Ilman perustietoa ympäristövaikutusten arviointia on hyvin vaikea tehdä ja arvioinnin luotettavuus on kyseenalainen. Tietopuutteet on selkeästi esitettävä arvioinnissa ja nämä puutteet on korjattava viimeistään osana erillisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia ja/tai luvitusta.

SOVA-arvioinnissa tulisi ehdottomasti käyttää tausta-aineistona Suomen ympäristökeskuksen 1.7.2025 julkaisemaa raporttia ”Itämeren toimintasuunnitelman sensitiiviset lintualueet Suomen merialueella - Linnuston huomiointi tuulivoimala-alueiden suunnittelussa merelle”. Tuulivoiman vaikutuksille herkän linnuston kannalta suuren riskin alueita tulee välttää merituulivoiman kehityksessä.

SOVA-arvioinnin ympäristöselostuksessa tullaan kuvaamaan lain mukaisesti tarkastelualueen ympäristön nykytila. Siihen liittyvät tekijät on kattavasti listattu, mutta alueen geologinen monimuotoisuus olisi hyvä lisätä listalle. Arviointisuunnitelmassa mainitaan, että erityisesti Pohjanlahden alueella jäät luovat hankalat olosuhteet, mutta myös jääolosuhteiden muodostama ainutlaatuinen elinympäristö tulee ottaa SOVA-arvioinnissa huomioon. Esimerkiksi Suomessa silmälläpidettäväksi ja Itämeren suojelukomission HELCOMin arvioinnissa vaarantuneeksi (VU) luokiteltu itämerennorppa (*Pusa hispida botnica*) on riippuvainen yhtenäisestä jääpeitteestä lisääntymisaikaan.

SOVA-arvioinnissa tullaan huomioimaan muita suunnitelmia kuten aluevesien merituulivoima-hankkeita. Tämä on erittäin tärkeää, koska erillisten merituulivoimahankkeiden kumulatiiviset vaikutukset voivat olla merkittävät. Tässä yhteydessä olisi erittäin tärkeää tarkastella Suomen aluevesille suunniteltuja hankkeita ja merialuesuunnitelman päivityksessä määriteltäviä energiantuotantoalueita, ja varmistaa että potentiaaliset talousvyöhykkeen merituulivoima-alueet yhteensovitetaan muun merialueiden käytön ja merialuesuunnittelun kanssa. Lisäksi myös naapurimaihin, eli Ruotsin ja Viroon, suunniteltuja hankkeita tulee huomioida, sillä rajat ylittävän energiainfrastruktuurin suunnittelun tulisi olla luontainen osa merituulivoiman suunnitteluprosessia.

Ympäristöarvioinnissa tulisi osittaisen toteuttamisen osalta arvioida kaikkien mahdollisten alueyhdistelmien vaikutuksia. Tällä hetkellä suunnitelmassa on vain arvioida vaihtoehtoa Perämeri pohjoinen ja Selkämeri länsi osittaisen toteuttamisen vaihtoehtona.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF)

Suomen rahasto sr

Elina Erkkilä

Suojelujohtaja

Vanessa Ryan

Meriasiantuntija

Ryan Vanessa
WWF Suomi